ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSBREV 294
LITTERATUR- & LÄRDOMSHISTORIA
25 OKTOBER 2016

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: info@rehnstroem.se | www.matsrehnstroem.se
ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

Detta nyhetsbrev innehåller 25 nykatalogiserade böcker. Ett antal av dessa rör svensk konsthistoria och är bundna i fina band alltifrån ett tidigt elegant Hedbergband i halvmarokäng till ett prydligt Levinband i halvpergament. Vidare finns bland annat några arbeten i svensk kyrkohistoria, två skrifter om 1808-09-års krig och Birger Silfverlings skrift om Arboga myntverk.

Med vänliga hälsningar!

MATS REHNSTRÖM

1. ADOLFSSON, MARIA. **Fäderneslandets kännedom.** Om svenska ortbeskrivningsprojekt och ämbetsmäns folklivsskildringar under 1700- och 1800-talet. A.a. Kristianstad, 2000. 292 s. Blått opappbd. Har tillhört Angela Rundquist och med ett bifogat tackkort från författaren till henne. ⋆250

Behandlar svenska ortsbeskrivningar med ekonomiskt-topografiskt fokus som skrevs i Sverige under 1700- och 1800-talen. Ofta hade de Jacob Faggots beskrivningsmall från 1741 som utgångspunkt och den behandlas inledningsvis och sedan ges en bred exposé över olika typer av topografiska beskrivningar, deras upphovsmän och i vissa fall initiativtagare. Författaren skriver också utförligt om de folklivsskildrande och etnologiska elementen i de topografiska beskrivningarna och avslutar med en närstudie av Öllers ”Beskrifning öfwer Jemshögs sochn i Blekinge” som utkom 1800.

2. ANDERSON, W. **Svenskt stadslif under 1700-talet.** Tidsbilder från Karlskrona. Sthlm, 1912. VI,122 s. Häftad, oskuren och ouppskuren. Bra exemplar. ⋆225

En fin kulturhistorisk skildring där bland annat drag ur Karlskronas press- och teaterhistoria presenteras.

3. COLLIJN, I. **Ett nekrologium från johanniterklostret i Eskilstuna.** Bidrag till Johanniterordens äldsta historia i Sverige. Uppsala, 1929. 25 s. Med en inklistrad illustration. Häftad. Något nött med löst omslag och en liten pappersförlust upptill i ryggen. Bakre omslagets insida med ett litet klistermärke. ⋆250

Nekrologiet är i början av 1400-talet inskrivet i ett latinskt breviarium som tillhör Skoklostersamlingen i Riksarkivet och tidigare ägts av Johannes Messenius. De är avtryckt i sin helhet och de över 100 notiserna ger många personhistoriska uppgifter från svensk medeltid.

4. DAHLSTRÖM, B. **Rikets gäld 1788-1792.** Studier i den svenska riksgäldsförvaltningen jämte krigsfinansieringen 1788-1790. A.a. Sthlm, 1942. XXXI,(1 blank),820,(1) s. & plr & 1 utvikbart tryckt diagram. Obetydligt nött grått olinneryggbd med blå titeletikett i papp och färgat övre snitt. Främre omslag medbundet. Bakre pärm med någon fläck. Dedikation till Folke Rudberg. ⋆400

Innehåll: ”Inledning. Stats- och Riksgäldsverken 1778-87”, ”Krigsfinansieringen 1788. Förspelet till 1789 års riksdag”, ”Riksgäldsfrågan i 1789 års hemliga utskott”, ”Riksgäldskontorets verksamhet 1789-90”, ”Riksgäldsfullmäktiges första verksamhet (april 1789 - okt. 1790)”, ”Riksgäldskontorets fortsatta verksamhet intill årsskiftet 1791-92”, ”Riksgäldsfullmäktiges fortsatta verksamhet intill Gefle riksdag (okt. 1790 - jan. 1791)”, ”Riksgäldsfrågan i den publicistiska diskussionen. Kreditsedlarna och pappersvalutateorien” och ”Riksgäldsfrågan på 1792 års riksdag. Gustaf III:s död och den gustavianska regimens fall”.

5. EIMER, G. **Die Stadtplanung im schwedischen Ostseereich 1600-1715.** Mit Beiträgen zur Geschichte der Idealstadt. A.a. Lund, 1961. XV,(1 blank),576 s. & medbundet spikningsblad. Fint halvpergamentband med titeletikett av svart skinn, brandgult övre snitt och medbundet omslag samt dito skyddsomslag (Levins, Uppsala). Med Per Gustaf Hambergs exlibris på främre pärmens insida och adresserad till honom på det medbundna spikningsbladet. ⋆1500

Behandlar stadsplanering i stormaktstidens Sverige inklusive Finland, Baltikum och norra Tyskland. Bland arkitekter som behandlas utförligare återfinns Nicodemus Tessin d.ä. och d.y., Jean de la Vallée och Erik Dahlberg.

5.

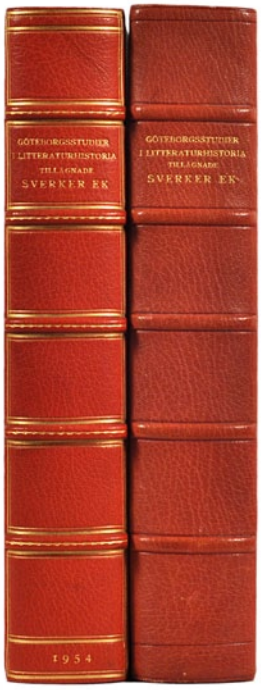

6–7.

8.

6. [Ek] **Göteborgsstudier i litteraturhistoria tillägande Sverker Ek.** Göteborg, 1954. Porträtt,(12),414 s. Elegant rött halvmarokängbd med upphöjda bind och guldornerad rygg samt övre guldsnitt, övriga snitt endast putsade (Nils Linde). Omslaget medbundet. Några obetydliga små nötningar. Fint ex. ⋆1250

Festskriften tillkom i samband med Sverker Eks avgång som professor och redigerades av J. Viktor Johansson och Peter Hallberg. Innehåller uppsatserna: ”Om översättningar” av Axel Forsström, ”Modern Shakespeareforskning” av Nils Molin, ”Om Hamlets ålder” av Carl Anders Dymling, ”Den unge Goethe och Faust-motivet” av Gustaf Fredén, ”Jean Paul och hans genombrottsverk, idyllen Wuz” av Stig Hallgren, ”En självständig rysk efterföljare till Sterne” av Hans O. Granlid, ”Charles Baudelaire och Victor Hugo. Funderingar kring en dedikation” av Bertil Sundborg, ”Ibsens Brand – en självuppgörelse” av Assar Janzén, ”»Sista ordet» i 1800-talets roman och novell” av Erik Lindström, ”Ett bidrag till studiet av Virginia Woolfs romanteknik” av Karl Hyldgaard-Jensen, ”Irving Babbitt and Benedetto Croce. The philosophical basis of the new humanism in American critcism” av Folke Leander, ”Kellgrens ode Förtviflan” av Thelma Hanson, ”Stagnelius inför inkvisitionen” av Daniel Andreæ, ”Motspänstiga ordaksenter i Runebergs vers” av Josua Mjöberg, ”Ett litterärt ungdomsporträtt av Viktor Rydberg” av Torsten Hegerfors, ”Viktor Rydberg och typografien. Några anteckningar” av J. Viktor Johansson, ”Kring Snoilskys Inledningssång. Rytmiska strövtåg och strandhugg” av Hilding Celander, ”Vävsymbolen hos Rydberg, Selma Lagerlöf och Strindberg” av Vivi Blom-Edström, ”Svenska akademien i Gustaf af Geijerstams och Per Hallströms brevväxling” av Helge Gullberg, ”Martin Bircks ungdom. En belysning av dess tillkomsthistoria” av Per Gunnar Kyle, ”Dan Andersson och litteraturforskningen” av Eric Uhlin, ”Stjärnsymboliken i Pär Lagerkvists lyrik. Ett stycke svensk idealism” av Peter Hallberg, ”Harry Martinson och ordens leende. Estetisk begreppsbestämning med exempel” av Sven Arne Bergmann, ”Legenden, livets vittne” av Nils Åke Sjöstedt, ”Sverker Ek. Blyertsteckning” av Hubert Lärn och ”Förteckning över Sverker Eks intill den 1 mars 1954 utgivna skrifter” av Erik Hemlin.

7. [Ek] **Göteborgsstudier i litteraturhistoria tillägande Sverker Ek.** Göteborg, 1954. Porträtt,(12),414 s. Lätt nött rött halvmarokängbd med upphöjda bind (Nils Linde). Omslaget medbundet. Några obetydliga små nötningar. Frampärmens insida med spår av borttaget exlibris. ⋆500

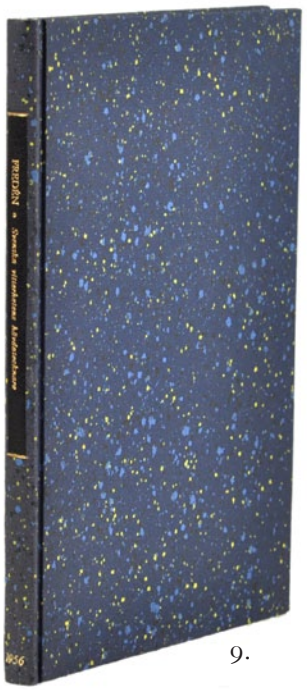

9.

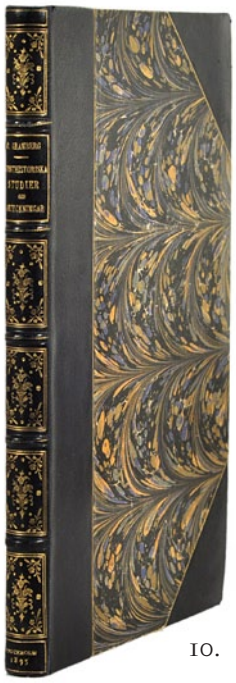

10.

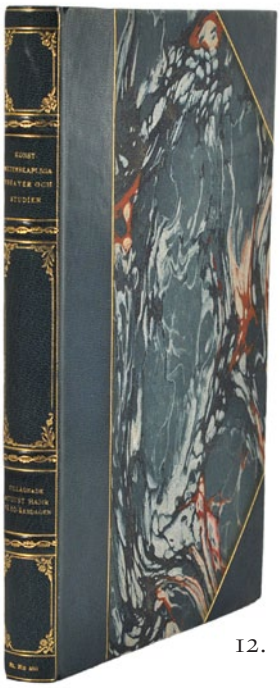

12.

8. ERIXON, S. **Sveden.** En bergsmansgård i Stora Kopparbergslagen. Sthlm, 1934. (2),69,(2) s. & plr & 4 utvikbara kartor. Lätt nött elegant ohalvpergamentbd med rikt guldornerad rygg och titeletikett i skinn samt övre guldsnitt. Liten repa på titeletiketten. ⋆400

Utgiven med trevliga planscher och synnerligen informativa kartor av Stora Kopparbergs AB med anledning av 200-årsminnet av Linnés vistelse i Stora Kopparbergslagen 1734. 1739 gifte sig Linné med Sara Elisabet Moræus som var dotter till Svedens dåvarande ägare. Gården hade tidigare bland annat ägts av familjen Swedberg.

9. FREDÉN, G. **Svenska vitterhetens hävdatecknare.** Sthlm, 1956. 57,(1) s. Prydligt blått stänkdekorerat pappbd med svart titeletikett i skinn. Omslaget medbundet. ⋆400

Förlagets Natur och Kulturs julhälsning 1956, upplagan var 2000 ex. Innehåller bland annat material om Atterboms ”Svenska siare och skalder”.

10. GRANBERG, O. **Konsthistoriska studier och anteckningar.** Sthlm, 1895. (8),98,(2) s. & plr. Elegant, obetydligt nött, mörkblått halvmarokängbd med upphöjda bind och rikt guldornerad rygg (Hedberg). Övre guldsnitt, övriga snitt oskurna. Omslaget medbundet. Lite stötta pärmhörn. Med Otto Bagges exlibris. Tillskrift: ”Lillie Bagge julafton 1898” på det blanka försättsbladet. Bra ex. ⋆1500

Tryckt i 125 numrerade exemplar på holländskt handgjort papper. Detta exemplar är nummer 101. Innehåller uppsatserna: ”Anteckningar om taflor i Nationalmuseum, tagna i Prag 1648”, ”Gerard Dous förnämsta arbeten – på Stockholms slott”, ”En konstrevy från 1600-talet”, ”Svenska blad ur gamla holländska konstnärskrönikor”, ”»Mäster Lambricht Målare»”, ”Studier i tafvelsamlingen på Vanås”, ”Studier i tafvelsamlingen på Forsmark”, ”Studier i tafvelsamlingen på Finspång”, ”Tafvelsamlingen på Heleneborg”, ”Handteckningssamlingen på Hamiltonhouse”, ”En »Rembrandt» i Arboga”, ”Samlingarna på Hedensberg”, ”Steenbockska samlingarna i Helsingborg”, ”Taflorna i Östra Ryds kyrka”, ”Georg Waldau, en bortglömd svensk artist från 1600-talet”, ”Ambrosius Bosschaert” och ”Pieter Molijn, Pieter Mulier d.ä. och Peter Meulener”. Bandet är ett tidigt arbete av Gustaf Hedberg innan han blev hovbokbindare 1901.

11. GÖDEL, V. **Fornnorsk-isländsk litteratur i Sverige.** 1. (Till Antikvitetskollegiets inrättande). A.a. Sthlm, 1897. (4),311,(1) s. Grönt hklbd med brun titeletikett i skinn och stänkta snitt. Främre omslag medbundet. Titeletiketten med mindre skada. Främre pärmen bågnar en aning utåt. Några blyertsanteckningar på eftersättsbladet. Med Sten G. Lindbergs namn i bläck och dennes exlibris. ⋆900

Allt som utkom. Det mest omfattande kapitlet rör handskriftsförvärv under 1600-talet med namn som Stephanius, Seefeldt, Jónas Rugman och Sparfwenfelt i olika roller.

12. [Hahr] **Konstvetenskapliga essayer och studier tillägnade August Hahr** på 60-årsdagen. Sthlm, 1928. Porträtt,151 s. & plr. Elegant blått halvmarokängbd med upphöjda bind, guldornerad rygg och övre guldsnitt (Östermalms bokbinderi). Främre omslag medbundet. ⋆1750

Tryckt i 500 numrerade exemplar, varav detta är nr 410. Innehåller uppsatserna "Olof Rudbecks anatomiska teater och dess förebilder" av E. A. Areen, "Antikt och gotiskt i det begynnande quattrocento" av Henrik Cornell, "Konterfejaren Edvard Orm" av M. Hofrén, "Bouchers teckningar i Nationalmuseum. Ett utkast" av R. Hoppe, "Tidiga villastilar" av I. Henschen Ingvar, "Balders tempel" av Ragnar Josephson, "Raymond Faltz. En karolinsk medaljör" av A. Julius, "Torso di Belvedere. Dess historia och ett försök till rekonstruktion" av E. Langenskiöld, "En skissbok av Johan Philip Lemke i Rydboholmssamlingen" av W. Nisser, "Michelangelo" av Gregor Paulsson, "Ett bidrag till kineseriets historia i Sverige" av G. M. Silfverstolpe, "Götiskt silver" av Åke Stavenow, "En medeltida ärkebiskopsborg" av Bengt Thordeman, "François Baudiot och hans kortvariga verksamhet i Sverige" av E. E:son Uggla och "Jacob Zellers Persevs-pokal" av Carl R. af Ugglas.

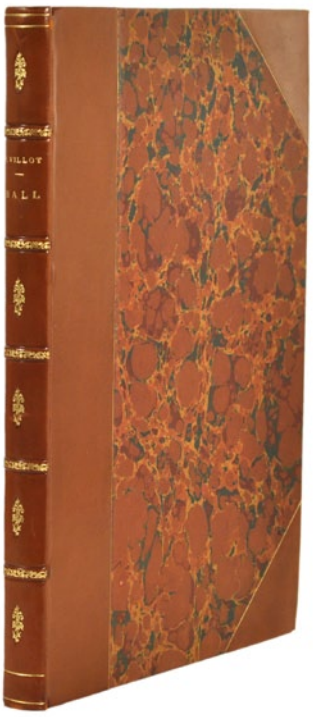

13. [Hall] VILLOT, F. **Hall, célèbre miniaturiste du XVIIIe siècle.** Sa vie, ses œuvres, sa correspondance. Observations sur la technique de la miniature en France et en Angleterre. Paris, 1867. (4),126,(1) s. Helt obetydligt nött, fint brunt hfrbd med upphöjda bind och guldornerad rygg (P. A. Norstedt & söner). Övre guldsnitt, övriga snitt oskurna. Omslaget medbundet och ngt lagerfläckigt. De inledande sidorna även de med några små lätta lagerfläckar. Bra ex. ⋆2000

Tryckt i 130 exemplar, varav detta är nummer 18. Peter Adolf Hall (1739-93) var född i Borås och dog i Liège i Belgien efter en framgångsrik karriär som miniatyrmålare, huvudsakligen i Frankrike. Villots verk är den första större biografin över konstnären och en vackert utformad bok.

14. HAUSEN, R. **Bref och uppteckningar från kriget i Finland 1808-1809.** Utgifna af Reinh. Hausen. Helsingfors, 1916. X,(1,1 blank),219,(1 blank,8) s. Mörkrött hklbd med sparsamt guldornerad rygg och marmorerade pärmpapper (E. Hansson, Lund). Torsten Ljunggrens namnteckning på serietitelbladet. ⋆900

Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland CXXX. Materialet kommer huvudsakligen från kammarrådet Fredrik Lorentz Nybergs brevbok, ryttmästaren Carl Magnus Möllersvärds journal och kapten Herman Wärnhjelms relation om Sveaborgs kapitulation.

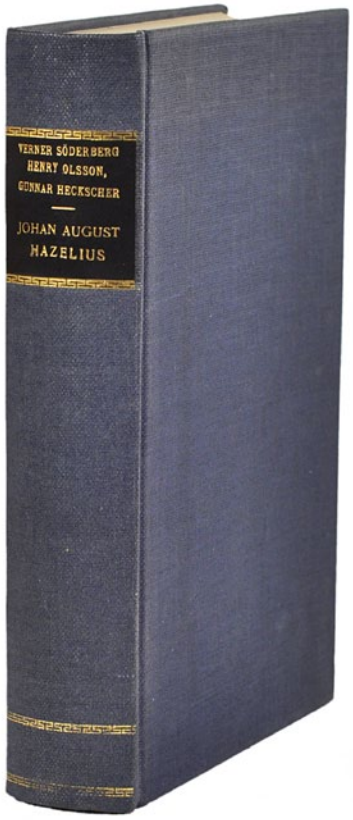

15. [Hazelius] SÖDERBERG, V. & OLSSON, H. & HECKSCHER, G. **Johan August Hazelius.** En levnadsteckning. Sthlm, 1936. Porträtt,583,(1) s. & plr. Blått klbd med guldornerad rygg och titeletikett av svart skinn. Stänkta snitt. Främre omslag medbundet. Lätt blekt rygg. Enstaka förstrykningar med blyerts. Med Gunnar Heckschers dedikation till Axel Brusewitz. ⋆800

Tre avdelningar: ”Äldre generationer av släkten” av Verner Söderberg, ”Nationell göticism och religiös mystik. Utvecklingslinjer 1797-1830” av Henry Olsson och ”Militärt och politiskt vardagsarbete 1830-1856” av Gunnar Heckscher. Johan August Hazelius (1797-1871) var militär och publicist samt C. J. L. Almquists vän. Han var far till Artur Hazelius.

16. HELLSTENIUS, J. **Några blad ur Göteborgs historia.** Föreläsningar hållna i Göteborg, våren 1868. Sthlm, 1870. 92 s. Enkelt hklbd. Främre omslaget medbundet. Med Arthur Kallenius exlibris och Dan Korns namnteckning. ⋆275

Innehåller bland annat föreläsningar om Ostindiska kompaniet och svensk-danska kriget 1788.

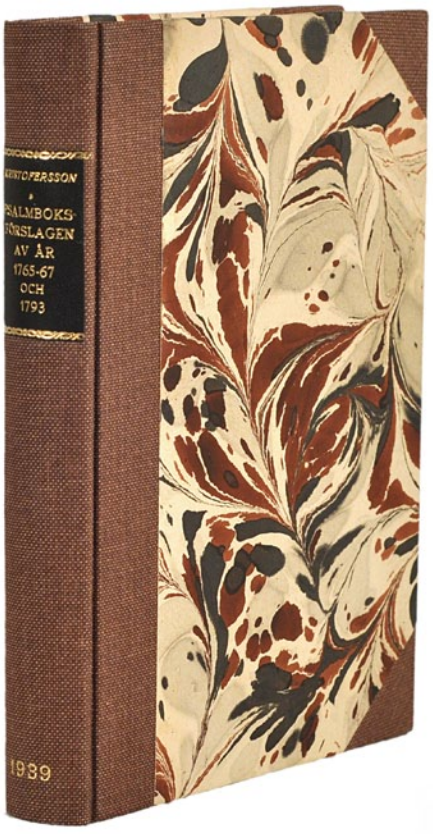

17. KRISTOFERSSON, S. **Psalmboksförslagen av år 1765-67 och 1793.** A.a. Sthlm, 1939. XVIII,(1,1 blank),438 s. Bra hklbd med titeletikett i skinn. Omslaget medbundet. Inlagan delvis ouppskuren. Med dedikation till D. Lindqvist. ⋆750

Redaktionen av 1765-67 års provpsalmbok leddes av Olof Celsius som även författat, bearbetat och översatt ett flertal av psalmerna. Bland övriga bidragsgivare märks C. Nyrén, C. J. Brag och C. M. Bellman. Den sistnämnda har översatt sju psalmer från tyska, men även fått publicerat en originalpsalm, nr 74. Denna den så kallade ”celsiska” provpsalmboken blev hårt kritiserad och godtogs inte som ersättare till den gamla psalmboken. Huvudredaktör för ”Förslag till kyrko-sånger” 1793 var Uno von Troil, som också var ledare av psalmboksrevisionen. E. M. Fant, C. Dahl och senare S. Ödmann utgjorde staben av huvudmedarbetare. Som litterära granskare bistod G. F. Gyllenborg och G. J. Adlerbeth, vilka även bidrog med egna psalmer. En pristävlan utlystes 1792 av Svenska akademien för att få in nyskrivet material och 106 olika författare kände sig kallade. De flesta av de insända bidragen befanns emellertid vara undermåliga. Bland författarna till de nya psalmerna i 1793 års psalmboksförslag märks O. von Dalin, J. I. Köhler, J. W.

Liliestråle, A. G. Silfverstolpe, M. Stenhammar och översättningar av J. Elers och C. G. af Leopold. ”Förslag till kyrko-sånger” lades fram vid jubelfesten 1793 till minne av Uppsala möte, men blev dock ej stadfäst. Först 1819 och flera kommittéer senare ersattes 1695 års psalmbok. Kyrkohistorikern David Lindquist (1905-73) skrev avhandlingen ”Studier i den svenska andaktslitteraturen under stormaktstidevarvet” 1939.

18. [Köhler] CARLSTRÖM. J. F. **Minne af prosten och kyrkoherden doct. Jac. Isr. Köhler.** Linköping, D. G. Björn, 1801. Kopietryck. Sthlm, 1936. 27 s. Häftad i obetydligt gulnat tryckt omslag. ⋆150

Jämför Ranius Biographica minora 744. Faksimil av de personalier som lästes upp i Vadstena stadskyrka den 20 februari 1801. Jacob Israel Köhler (1733-1801) var präst och slutade sin karriär som kontraktsprost i Vadstena. Han var i sin samtid känd som poet och vältalare samt medlem i Utile dulci. Minnestecknaren Jonas Fredrik Carlström var den avlidnas svåger.

19. OLSSON, H. **Nationell göticism och religiös mystik,** utvecklingslinjer 1797-1830. Separat ur Johan August Hazelius en levnadsteckning. Sthlm, 1936. s. (2),63-216,(2),539-82 & plr. Rött klbd med sparsamt guldornerad rygg och medbundet främre omslag. Dedikation till Bengt Hesselman och dennes donationsexlibris, Nordiska seminariets stämplar och etikett från Uppsala universitets bibliotek, HSC-biblioteket. ⋆300

Behandlar i första hand Hazelius kontakter med Carl Jonas Love Almquist.

20. PETRI, G. **Rätten till menuetten.** Historien om musikens värde. Malmö, 2000. 191 s. Opappbd med skyddsomslag. ⋆145

Kungl. Musikaliska akademierns skriftserie nr 92. Med nedslag i musikens upphovsrättsliga historia. Ett kapitel handlar om Olof Åhlström.

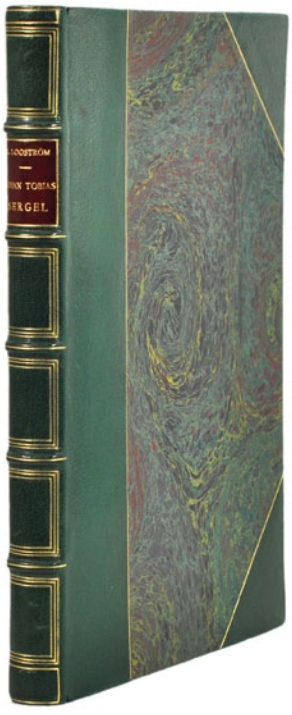

21. [Sergel] LOOSTRÖM, L. **Johan Tobias Sergel.** En gustaviansk tidsbild. Med 107 illustrationer i texten och 35 helsidesplanscher, däraf 9 textbilder och 19 plancher i ljustryck. Sthlm, 1914. Porträtt,(8),120 s. & plr. Elegant obetydligt nött grönt halvmarokängbd med upphöjda bind, guldornerad rygg och övre guldsnitt (Bernhard Anderssons bokbinderi). Omslaget medbundet. I marmorerad pappkassett. Med Elof von Celsings namnteckning daterad Biby den 22 april 1914. ⋆1400

Många av Sergels teckningar avbildas här för första gången.

22. SILFVERLING, B. **Anteckningar om Arboga mynt och myntverk.** Sthlm, 1928. 29 s. Svart klbd med guldpräglad ryggtitel. Omslaget medbundet. Enstaka diskreta marginalanteckningar med blyerts. Exemplaret tillägnat Sigfrid Silfverling av författaren. ⋆900

Tryckt i 100 numrerade exemplar, varav detta är nr 12. Utgiven till 300-årsminnet av det sista i Arboga präglade myntet. Alla avbildade mynt utom ett är hämtade ur författarens egen samling.

23. SKARSTEDT, C. W. **Predikoverksamhetens och den andliga vältalighetens historia i Sverige** till omkring 1850. Lund, 1879. (4),304 s. Lätt nött hklbd med stänkta snitt. ⋆750

Rik översikt genom seklerna med många exempel på olika predikotyper och predikanter. Carl W. Skarstedt (1815-1908) var bland annat teologie professor i Lund.

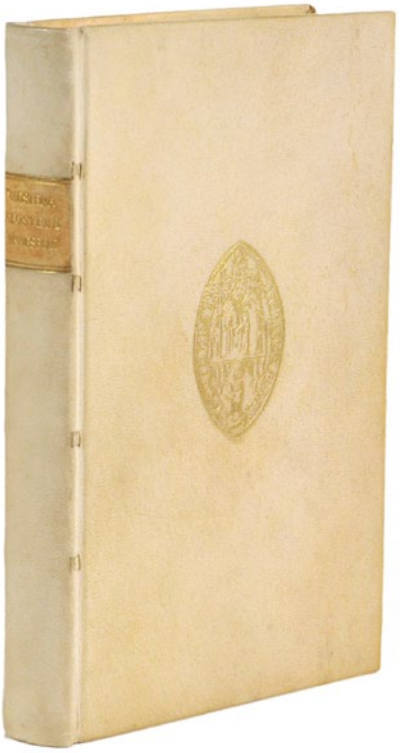

24. **Vadstena klosters minnesbok.** "Diarium Vazstenense". Sthlm, 1918. x,357 s. Fint pergamentbd med infärgat titelfält, förgylld sigillavbildning på främre pärm och övre guldsnitt, övriga snitt endast putsade (Hedberg, 1928). Omslaget medbundet. I pergamentskodd och fodrad mönstrad kassett. ⋆1500

Tryckt på linnelumppapper i 500 exemplar, varav detta är nr 27. Redaktör för arbetet var Andreas Lindblom, översättningen utfördes av A. W. Lundberg under överinseende av E. Brate och E. Wessén.

25. WEISSENSTEIN, A. G. W. von. **Dagbok under en del af finska kriget 1808** med belysningar utgifven af dr. J. Oskar I. Rancken. Vasa, 1887. 67 s. Häftad. Det gula tryckta omslaget en aning nött. Liten reva med pappersförlust i övre och nedre yttre hörn på det främre omslaget. ⋆400

Dagboken börjar den 9 februari och slutar den 12 september 1808.